

C54 – OND6

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2006-2007

14 december 2006

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING, WETENSCHAP EN INNOVATIE

INHOUD

Interpellatie van de heer Jos De Meyer tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de schoolinfrastructuur	1
Met redenen omklede motie	3
Vraag om uitleg van de heer Sven Gatz tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de kennis van het Nederlands bij de leerlingen uit het eerste jaar secundair onderwijs van de Brusselse Nederlandstalige scholen en de toepassing van het Brussels Curriculum	4
Vraag om uitleg van mevrouw Stern Demeulenaere tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de studiekeuzebegeleiding bij de overgang van secundair naar hoger onderwijs	7

Voorzitter: mevrouw Monica Van Kerrebroeck

Interpellatie van de heer Jos De Meyer tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de schoolinfrastructuur

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, de Vlaamse Regering heeft op 24 november 2006 de 211 scholen aangegeleid die de volgende jaren gebouwd of verbouwd zullen worden via alternatieve financiering. Uiteraard is dit goed nieuws. Een moderne en goede schoolinfrastructuur is voor de kwaliteit van het onderwijs belangrijk. Voor schoolbesturen is dit een permanente zorg, uiteraard is deze zorg al vaak verwoord in deze commissie.

Vooreerst blijft er de problematiek van de zware aflossingen door scholen die bouwprojecten hebben gefinancierd met leningen met het Nationaal Waarborgfonds. In het regeerakkoord werd afgesproken om deze problematiek definitief op te lossen, overeenkomstig de afspraken van het Lambermontakkoord. Ik heb de minister in 2004 en 2005 in deze commissie met aandrang gevraagd het regeerakkoord na te komen, maar ik vrees dat een definitieve oplossing nog steeds uitblijft.

Eenzijds is er een beperkt aantal scholen die de betalingen heeft moeten stopzetten, anderzijds zijn er scholen die nog wel hun afbetalingen doen, vaak via allerlei acties zoals eefstijnen, tombola's en vooral besparingen op de normale werking van de scholen. Jammer genoeg is dat voor vele scholen die geleend hebben via deze formule, een heel zwaar probleem.

Ten tweede, wil ik de uitvoering van de goedgekeurde resolutie inzake het voorkeurecht van scholen, ter sprake brengen. In uw beleidsbrief staat: "Het Agentschap AGION zal het schoolpatrimonium in kaart brengen en eventuele problemen die zich zouden voordoen bij de verkoop van schoolgebouwen aan andere geïnteresseerde inrichtende machten. Het lijkt me aangewezen om de bevindingen van het agentschap over de omvang van de lokale problemen af te wachten vooraleer regelgevend op te treden." Ik denk dat dit een mogelijke, verstandige keuze is om het probleem aan te pakken. Maar ik stel me vragen bij de timing. Moeten we inderdaad wachten op de beheersovereenkomst van 2008 om deze problematiek in kaart te brengen? Kan dit niet snel-

ler? Want als in 2008 nog in kaart moet gebracht worden, wanneer komen er dan oplossingen?

Ten slotte, blijf ik sterk bezorgd over de betaalbaarheid van de beschikbaarheidsvergoeding in het kader van de DBFM-formule, dit staat voor Design Build Finance Maintain. Uit de vele contacten met onderwijsinstellingen, blijkt dat deze zorg bij velen aanwezig is. Voor sommige scholen zou de drempel wel eens te hoog kunnen zijn, zeker in het vrij onderwijs, zodat van de 211 aangekondigde scholen er nog velen kunnen afhaken.

Daarom geef ik enkele suggesties die de beschikbaarheidsvergoeding kunnen milderen. De mogelijkheid om met inbreng van eigen middelen een project te starten, kan worden overwogen. Sommige scholen hebben immers door de lange wachtlijsten in afwachting van een bouwproject, een bescheiden spaarpot kunnen aanleggen. Anders kan worden overwogen om de schoolbesturen, indien het financieel echt niet anders kan, te laten opteren voor een goedkopere maar evenwaardige afwerkingsgraad. Ik hoor ook nog steeds de suggestie om met een gedifferentieerde aanpak te werken, waarbij de module 'onderhoud' een keuze zou zijn, maar geen verplichting. Ik weet dat u in de commissie gezegd hebt dat dit juridisch niet zo eenvoudig is, maar misschien zijn hier toch creatieve formules mogelijk.

Welke resultaten heeft het intergouvernementeel overleg over de problematiek van de leningen met het Nationaal Waarborgfonds opgeleverd? Welke initiatieven hebt u intussen kunnen nemen? Welke initiatieven zult u verder nemen om uitvoering te geven aan de goedgekeurde resolutie over het voorkeurecht van scholen? Weten schoolbesturen dat ze eventuele vragen kunnen melden? Hoe zal dit eventueel gebeuren? Kan er een inbreng zijn met eigen middelen, uiteraard voor het gedeelte boven de 30 of 40 percent die men sowieso moet betalen, in de realisatie van een DBFM-bouwproject? Kunnen scholen, indien ze dat wensen, kiezen voor een goedkopere afwerking zonder evenwel de degelijkheid van het project in het gedrang te brengen om zo een bouwproject financieel mogelijk te houden? Kan er eventueel gedifferentieerd gewerkt worden met bepaalde optieformules? Is dit juridisch mogelijk? We hebben vernomen dat de bevragsingsprocedure moest stopgezet worden en dat er een nieuwe procedure moet worden opgestart. Wat is hierbij de stand van zaken? Welke tijdsconsequenties heeft dit?

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Het probleem van het Nationaal Waarborgfonds gaat al jaren mee. Het duurt al te lang. Ik meen dat het probleem vooral

bij minister Reynders ligt, die uitsluitel moet geven over de lijst van de Franstalige scholen. Dat dat nog niet gebeurd is, is wellicht de reden waarom de lening nog altijd niet verlengd is.

Mijnheer de minister, wanneer moeten de scholen definitief ingaan op de vraag over de DBFM-constructie? Wanneer moeten degenen die aangeduid zijn, definitief beslissen? Immers, of de groep die zich daarbij aansluit, blijft bestaan dan wel terugkeert naar de wachtlijst, kan de wachtlijst verzwaren of juist verkorten. Dat heeft dan weer gevolgen voor de scholen die nog op de wachtlijst staan. Ook voor hen is het belangrijk enig vooruitzicht te krijgen.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mijnheer De Meyer, u herhaalt in uw interpellatie de drie standaardvragen met betrekking tot schoolinfrastructuur. Over de problematiek van de leningen via het Nationaal Waarborgfonds heb ik op een vraag om uitleg die u me stelde op 6 oktober 2005, geantwoord dat er in Vlaanderen 5 dossiers bestaan van inrichtende machten die een beroep hebben gedaan op de zogenaamde federale waarborgregeling voor de afbetaling van leningen aangegaan voor 1 januari 1989 voor de financiering van schoolinfrastructuur. Het gaat meer bepaald over de vzw Benoth Jerusalem in Antwerpen, de vzw Bais Rachel in Antwerpen, de vzw Sint-Andreas in Oostende, de vzw Hibernia in Antwerpen en de vzw Schoolcomité Sint-Denijs in Houwaart. De toestand van die dossiers is sinds vorig jaar niet gewijzigd.

We blijven aandringen op een federaal initiatief om de federaal gebudgetteerde 5 miljoen euro correct te verdelen tussen de beide gemeenschappen. Zoals de voorzitter zei, komt er ondanks ons aandringen, vooralsnog geen schot in de zaak. Volgens een spreekwoord moet men met tweeën zijn om te dansen; dat geldt ook hier. In het kader van een nieuwe federale regeringsvorming en de discussies over de inrichting van de staatsstructuren moet zoiets ongetwijfeld opnieuw op tafel worden gelegd. Zo ver zijn we echter nog niet.

Met betrekking tot het voorkeurecht van scholen heb ik in mijn beleidsbrief inderdaad verwezen naar de discussie over de toekomstige taken van het nieuwe Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs AGION, waarvan het onderzoek van de eventuele invoering van een voorkeurecht van scholen een onderdeel is. In het kader van de reorganisatie van de Vlaamse overheid wordt vanaf volgend jaar immers over beheersovereenkomsten genegotieerd, waarbij bevoegdheden en middelen in een langetermijnperspectief worden geconfronteerd.

Te gronde ben ik van mening – en ik heb u dat niet horen tegenspreken – dat eerst de grootte van het geschets-

te probleem moet worden bepaald door middel van inventarisatie, vooraleer we regelgevend kunnen optreden, en zeker wanneer het gaat om decretale maatregelen. We zullen dus eerst de globale toestand van het schoolpatrimonium in kaart moeten brengen, inclusief eventuele leegstand. Daartoe zal AGION vanaf volgend jaar beginnen met de opmaak van een Databank Vlaamse Onderwijsinfrastructuur bij wijze van nulmeting. Op basis van deze gegevens zullen we dan met kennis van zaken de juiste beslissingen kunnen nemen op het vlak van de regelgeving.

Ik wil het dus niet uitstellen totdat de nieuwe beheersovereenkomst is afgerond. De mensen van AGION weten dat we verwachten dat de databank wordt opge maakt. We moeten een globaal zicht hebben op de problematiek en indien we van oordeel zijn dat we zo'n initiatief moeten nemen, dan kunnen we het naar mijn oordeel ook meteen op gang brengen.

Het DBFM-project dat dit jaar unaniem is goedgekeurd door het Vlaams Parlement, beoogt niet meer maar ook niet minder dan een eenmalige maar wel substantiële inhaalbeweging op het vlak van schoolinfrastructuur. U kent de toestand wellicht bijzonder goed. Er is een ellenlange en sinds jaren aangroeiende wachtlijst in het gesubsidieerd onderwijs. Het gaat om verouderde infrastructuur, het gebruik van noodconstructies enzovoort.

Ik ben dan ook enigszins verrast door uw inleiding, waarin u melding maakte van inrichtende machten die spaarpotten hebben aangelegd die hun zouden toelaten eventueel meer in te brengen in een bouwproject dan wat ze vandaag inbrengen. Ik ga ervan uit dat het om een minderheid gaat. Voor mij is dit een nieuw element, en ik weet niet of we daarop kunnen steunen.

Zoals u allicht weet wordt momenteel werk gemaakt van een nieuwe procedure met het oog op de selectie van een privépartner die, samen met de overheid, dit aanzienlijke DBFM-project moet realiseren. De lopende selectieprocedure werd om juridisch-technische redenen en om redenen van zorgvuldig bestuur, waarover al uitvoerig werd gecommuniceerd, voortijdig stopgezet, of liever, onderbroken. Uiteraard betekent dit een aantal weken vertraging. Maar in het belang van deze gigantische operatie is die mijns inziens te verantwoorden.

Decretaal liggen de contouren van de DBFM-operatie vast. De uitvoeringsmodaliteiten maken echter deel uit van de onderhandelingsprocedure die begin volgend jaar wordt opgestart. In deze optiek lijkt het mij, zeker vanuit juridisch oogpunt, dan ook niet aangewezen om nu al standpunten in te nemen met betrekking tot de mogelijke praktische formules, laat staan te speculeren

over de grootte van de zogenaamde beschikbaarheidsvergoeding. U zult daar allicht begrip voor hebben.

We zullen al het mogelijke doen om de uiteindelijke beschikbaarheidsvergoeding maximaal te drukken, zonder evenwel de kwaliteit van de schoolgebouwen uit het oog te verliezen. Daarenboven is het evident dat de inrichtende machten, in overleg met de DBFM-vennootschap en naast de ter beschikking gestelde standaardcontracten, de nodige ruimte zullen krijgen om, rekening houdend met het eigen pedagogisch project, de lokale opportuniteit en dergelijke, de meest geschikte DBFM-formule te realiseren.

Mevrouw de voorzitter, ik kan nu nog niet zeggen tot wanneer de scholen tijd hebben om te beslissen over een eventuele instap in een DBFM-project. Dat hangt af van het verdere verloop van de selectie. Er zullen alleszins nog heel wat maanden over gaan vooraleer we kunnen beginnen met de concrete contracten. De scholen hebben dus nog enkele maanden de tijd om na te denken. Daarna zullen ze echter vrij snel kleur moeten bekennen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Mijnheer de minister, ik ben me ervan bewust dat mijn vragen de standaardvragen zijn, maar ze leven wel bij onze scholen. Ze zijn geënt op de “standaardproblemen”.

Neem nu de problematiek van het Nationaal Waarborgfonds. Ik werd in het voorjaar van 2003 gecontacteerd door een reeks scholen. Daarover ondervroeg ik uw voorganger minister Vanderpoorten op 12 juni 2003. Ook u heb ik inderdaad hierover al ondervraagd, namelijk op 21 oktober 2004 en 6 oktober 2005. Maar wat kan een parlementslid dat belangstelling heeft voor het onderwijs en de problematiek van schoolgebouwen, in godsnaam anders doen dan het klankbord te zijn van de schoolbesturen die met het probleem geconfronteerd worden? Ik kan toch niet anders doen dan het telkens weer in de commissie aan te kaarten, in de hoop dat het ooit opgelost geraakt?

Ik merk – overigens zonder verwijt – dat het antwoord in 2003 meer hoopgevend was dan in 2004 en 2005 en dan het antwoord dat ik vandaag krijg. We worden nu immers verwezen naar de nieuwe regeringsonderhandelingen. Dat zal ik dan ook, zoals mijn plicht is, meedelen aan de schoolbesturen die met het probleem zitten.

Op zeker moment wordt de vraagstelling zo prangend, dat ik bijna aan die instellingen zou willen zeggen: betaal niet meer en zorg ervoor dat uw normale werking verzekerd is. Vandaag doen ze immers al het mogelijke om toch maar verder af te betalen, behalve de vijf instellingen die al meerdere jaren worden genoemd. Ik vestig

daar andermaal de aandacht op, uit empathie en uit bezorgdheid om de betrokken instellingen.

De keuze die u maakt in verband met het voorkeepsrecht, is een verstandige keuze. Ik ben ook blij dat u van mening bent dat we niet moeten wachten op de beheersovereenkomst en dat al kan worden begonnen met de opmaak van de databank. Immers, het is pas wanneer we echt kennis van zaken hebben, dat we op een ernstige manier decreetgevend of ander werk kunnen leveren. U mag me niet kwalijk nemen dat ik u volgend jaar opnieuw vraag naar de stand van zaken. Dat is de rol die ik als parlementslid speel.

Samen met u ben ik supporter van de PPS-formule, in de hoop dat er zo veel mogelijk van de 211 scholen effectief zullen instappen. Toch blijf ik hun zorgen hier vertolken. Wat u zei over dat sparen, begrijp ik heel goed. Maar toen ik zelf schooldirecteur was, zowat 20 jaar geleden, heb ik ook een school gebouwd. De jaren daarvoor heb ik geprobeerd wat zuiniger te zijn met de werkingstoelagen, zodat we toch iets meer konden overdragen naar de volgende jaren en de middelen toch wat ruimer waren bij de aanvang van de bouwwerken. U hoeft daar niets meer achter te zoeken. Aan de lichaamstaal van sommige leden was te merken dat ze hiervan schrokken, maar ik wil hen geruststellen. Het wijst soms op goed bestuur de nodige zuinigheid aan de dag te leggen alvorens te beginnen bouwen.

Mijnheer de minister, ik dank u voor uw uitvoerig antwoord. U zult begrijpen dat ik de problematiek verder blijf volgen, en zo nodig opnieuw in deze commissie ter sprake zal brengen.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Dat spaarpotje van de inrichtende machten moet hoofdzakelijk gebruikt worden voor de prefinanciering. Bij het afsluiten van een lening, komt het geld niet onmiddellijk, maar de eerste rekeningen moeten wel betaald worden. Daarom is het nodig een klein spaarpotje aan te leggen om van start te kunnen gaan. Ooit hebben inrichtende machten het initiatief genomen om zelf te bouwen, want ze wilden totaal onafhankelijk zijn. Die zijn vandaag echter zeer schaars of zelfs onbestaande geworden.

Met redenen omklede motie

De voorzitter: Door de heer De Meyer werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Sven Gatz tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de kennis van het Nederlands bij de leerlingen uit het eerste jaar secundair onderwijs van de Brusselse Nederlandstalige scholen en de toepassing van het Brussels Curriculum

De voorzitter: De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, we kennen inmiddels goed de toestand in het Brussels Nederlandstalig onderwijs. Dat onderwijs is ongeveer vijftien jaar geleden goed op gang getrokken. Een zeer groot aantal anderstalige kinderen bevolkt vandaag onze scholen. Ik kan de collega's geruststellen: de meeste van mijn vragen en wellicht ook de meeste antwoorden van de minister zullen binnen enkele jaren mutatis mutandis ook op scholen in het Gentse en het Antwerpse van toepassing zijn. Dit zeg ik als *captatio benevolentiae*, want ik wil er geen Brussels debatje van maken.

Almaar meer anderstalige leerlingen komen in onze secundaire scholen terecht. Dat is een goede evolutie, want dat toont aan dat de doorstroming werkt. Een aantal metingen wijzen uit dat 85 percent van de leerlingen uit het Nederlandstalig lager onderwijs naar een Nederlandstalige secundaire school in Brussel doorstromen. Dat is een vrij behoorlijk percentage. In een hoorzitting met de Brusselse Ondersteuningsstructuur Secundair Onderwijs, BROSO, kwam aan het licht dat er problemen zijn met de taalkennis van leerlingen in de eerste jaren van het secundair onderwijs.

BROSO heeft een criterium ontwikkeld dat voorschrijft dat leerlingen op het einde van het lager onderwijs 60 'leesuren' moeten behalen om een normaal taalkennisniveau te bereiken. Die 60 leesuren komen overeen met 10 leesuren per studiejaar. Het gemiddelde voor alle Nederlandstalige Brusselse scholen ligt tussen 50 en 55. Dat is, gezien de omstandigheden, vrij veel, want toch ongeveer 85 percent. Een gedeelte echter van de leerlingen – we weten niet hoeveel – haalt slechts een score van 30 'leesuren'. Dat betekent dat deze leerlingen in het eerste jaar van het secundair onderwijs een taalniveau hebben van een leerling die het derde leerjaar heeft doorlopen. Ik kan er nog aan toevoegen dat een aantal leerlingen tot 89 leesuren haalt, wat gevoelig hoger is dan de norm.

Het probleem is niet nieuw. Enkele jaren geleden was er een goede samenwerking tussen de VGC en de minister om daaraan te remediëren. Er werd een Brussels Curriculum in het leven geroepen. De Brusselse scholen kregen twee mogelijkheden om dat te realiseren: extra taaluren voor de eerste graad of het aanbieden van een bij-

komend, derde jaar. Sommigen zullen dat laatste een taalbadjaar noemen, al weet ik niet of die benaming juist is. De facto gaat het om een verlenging van het secundaironderwijs traject van zes naar zeven jaar. Als ik me niet vergis, is er maar één school, in Schaarbeek, die voor die tweede, verregaande oplossing heeft gekozen.

Hoe komt het dat er slechts één school voor een bijkomend jaar heeft gekozen? Ik denk dat er twee redenen zijn. Men is bang voor een stigma: de invoering van een derde jaar zou neerkomen op de bekentenis dat er 'een probleem' is. Ik begrijp dat, maar zo lossen we niets op. Verder heeft men vragen over de financiële ondersteuning voor dat derde jaar, want die is niet haarfijn geregeld.

Tijdens de hoorzitting vernam ik dat er een evaluatierapport over het Brussels Curriculum is opgesteld. Het zou in september aan u zijn bezorgd. Ik wil u daarover vier vragen voorleggen.

Een: hoeveel scholen kozen voor de eerste, 'milde' variant, met name voor de optie om in de eerste graad in meer taaluren te voorzien? Wat zijn de resultaten? Wat zijn de voor- en nadelen? Twee: hoeveel scholen kozen voor de tweede variant? Drie: hoe wordt de keuze voor beide opties verklaard? Wat zijn volgens u de redenen waarom er minder scholen voor de tweede variant kozen? Wat staat hierover in het evaluatierapport? Vier: hoe denkt u een antwoord te kunnen bieden op deze immense uitdaging? Welke rol kan het Brussels Curriculum daarbij in de toekomst spelen? Bent u van plan om dit initiatief verder te zetten? Denkt u aan andere ondersteuningsmechanismen voor leerlingen die uit het lager onderwijs komen maar onvoldoende Nederlands kennen, teneinde ervoor te zorgen dat de achterstellingsmechanismen zo veel mogelijk worden weggewerkt?

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Mevrouw de voorzitter, ik was ook aanwezig op die gedachtewisseling. Ik heb ondertussen kunnen vaststellen dat dit probleem zich niet enkel meer in Brussel stelt. In het secundair onderwijs zijn er leerlingen die weinig of te weinig Nederlands kennen om verder te gaan. Ik vraag me af of we niet moeten kijken naar de attestering die ze krijgen als ze de basisschool beëindigen. Er is toch duidelijk een probleem. Ze krijgen een attest van het Nederlandstalig onderwijs en kunnen hun studies verder zetten in het secundair onderwijs. Daar blijkt dan dat hun taalvaardigheid absoluut onvoldoende is.

We moeten nadenken wat op dat niveau kan worden gedaan. Men kan blijven remediëren in het middelbaar. Op zich is het ook goed dat dit gebeurt. Als het pro-

bleem al eerder aanwezig is, moeten we nagaan wat er moet gebeuren.

De voorzitter: De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik wens me aan te sluiten bij de tweede vraag van de heer Gatz. Het is mij ook ter ore gekomen dat bepaalde scholen in de Brusselse regio een beetje weigerachtig staan ten opzichte van de tweede variant. Ze grijpen dat heel goede instrument niet aan omdat ze voor zichzelf uitmaken dat de school anders gestigmatiseerd zou worden. Ze vrezen dat het verhaal de ronde zou doen dat er in hun scholen heel wat kinderen zijn met een taalachterstand. Ze zijn bang in een neerwaartse spiraal terecht te komen.

Daarnaast is er echter een heel goed instrument om de taalachterstand weg te werken in een eerste graad met drie jaar. Daardoor wordt een grote kans gemist. Mijnheer de minister, hoe staat u daar tegenover?

De voorzitter: De heer Tavernier heeft het woord.

De heer Jef Tavernier: Ik sluit me aan bij de bijkomende vraag van mevrouw Michiels. Scholen en klassen worden geconfronteerd met zeer veel niet-Nederlandstaligen, ook buiten Brussel. Kan het Brussels Curriculum ook niet worden toegepast buiten Brussel? De problematiek is er analoog.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, tijdens de gezamenlijke vergadering van de commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie van het Vlaams Parlement en de commissies voor Onderwijs en Beroepsopleiding van de Vlaamse Gemeenschapscommissie op 9 november 2006 heeft de projectcoördinator van het Brussels Ondersteuningscentrum Secundair Onderwijs, BROSO, een aantal belangwekkende cijfers naar voor gebracht met betrekking tot het Nederlandstalig secundair onderwijs in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Zoals u weet, is BROSO een project dat ik in 2005 samen met mijn Brusselse collega minister Vanhengel heb opgestart en dat budgettair voor vier vijfde door de Vlaamse Gemeenschap en voor één vijfde door de VGC wordt gedragen.

Op het eerste zicht is het Nederlandstalig secundair onderwijs in Brussel de recente jaren qua leerlingenaantallen een succesverhaal. Waar sinds het schooljaar 1991-1992 het leerlingenaantal in het secundair onderwijs in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest tot het schooljaar 2000-2001 systematisch daalde tot 87 percent van het oorspronkelijke aantal, gaat dit leerlingenaantal sinds het schooljaar 2001-2002 terug in stijgende lijn. Thans tellen we 12.401 leerlingen of opnieuw 94 percent

van het niveau van 1991-1992. Wel dienen we vast te stellen dat het aantal leerlingen van buiten het gewest in deze periode is teruggelopen van 65,8 naar 48,9 percent, of van twee derde naar iets minder dan de helft.

Uit de jaarlijkse herhaalde ondervraging van de VGC blijkt dat amper 5 percent van de leerlingen uit het Nederlandstalig basisonderwijs overstapt naar het Franstalig secundair onderwijs. Behoudens 1 percent die in het basisonderwijs blijft en 3 percent van wie de bestemming onduidelijk is, gaan meer dan 90 percent van de leerlingen verder in het Nederlandstalig onderwijs: 78 percent in het gewest en 13 percent er buiten.

De gewijzigde schoolpopulatie in het kleuter- en lager onderwijs zet zich dan ook door in het secundair onderwijs. Op vijftien jaar tijd is men geëvolueerd van 5 percent naar meer dan 25 percent leerlingen met een allochtone achtergrond, en van 77 percent homogeen Nederlandstalige gezinnen en 17 percent met het Nederlands taalgemengde gezinnen naar respectievelijk slechts 37 en 26 percent. Vooral het aantal secundaire leerlingen uit anderstalige, niet-Frans- of Nederlandstalige gezinnen is toegenomen van 3 naar 20 percent. Het hoeft geen betoog dat dit het Nederlandstalig secundair onderwijs voor aanzienlijke uitdagingen stelt.

Binnen het project-BROSO worden bij de aanvang van de eerste graad van het secundair onderwijs taaltoetsen afgenomen. Dat stemt volledig overeen met mijn beleidsprioriteiten. Door middel van taaltoetsen bij de overgang tussen twee onderwijsniveaus kan nagegaan worden of een leerling het Standaardnederlands al dan niet beheerst. Op basis van deze objectieve diagnose worden de mogelijkheden geschapen tot remediërend optreden ten aanzien van de leerling en, op schoolniveau, tot het opstellen van een talenbeleidsplan.

Binnen de door BROSO gehanteerde methodologie komt men tot een zogenaamde didactische leeftijds-equivalent, uitgedrukt in maanden. Men neemt de lageschoolleerjaren als basis en veronderstelt met 10 onderwijsmaanden per schooljaar, dat een zich normaal ontwikkelende leerling zich op het einde van het basisonderwijs op niveau 60 bevindt. Zoals de heer Gatz heeft gezegd, laten de toetsresultaten van het begin van het schooljaar 2005-2006 inderdaad een gemiddelde 'didactische leeftijdsequivalent' van 50 zien. De gemiddelde intrede in het secundair onderwijs heeft dus een achterstand van één schooljaar. Wel zijn er grote verschillen tussen leerlingen. Aanzienlijke aantallen leerlingen zitten bij de aanvang van het eerste jaar secundair onderwijs duidelijk boven het gestelde niveau, andere en grotere aantallen zitten onder deze norm.

We hebben eigenlijk geen vergelijkende gegevens met andere stedelijke of grootstedelijke contexten in Vlaan-

deren. We kunnen de Brusselse resultaten dan ook niet systematisch vergelijken met andere contexten met een grote concentratie van anderstaligheid en kansarmoede. Met de taaltoetsen op de scharniermomenten in de schoolloopbaan, die ik in uitvoering van de Talennota wil aanbieden, wil ik daar verandering in brengen. We moeten absoluut zicht krijgen op de beginsituatie van de leerlingen bij de start van een onderwijscyclus.

Sta me toe om er toch de nadruk op te leggen dat precies omwille van de specifieke Brusselse situatie de Vlaamse overheid een initiatief heeft genomen, zodat we voor het Brussels Nederlandstalig onderwijs naast meer statistische instroomkenmerken, over deze gegevens inzake taalvaardigheid beschikken. Dit laat ons toe om meer gericht instrumenten voor een proactief beleid op te zetten, onder meer via ondersteuning van het talenbeleid in de scholen. Die cijfers vormen een reden tot bezorgdheid. Aan de andere kant weten we niet goed in welke mate Brussel daarin verschilt van andere centrumsteden. We zouden dus overal taaltoetsen moeten doen. Natuurlijk zijn dit gegevens over de beginsituatie die op zich niets zeggen over de kwaliteit van het secundair onderwijs. Ook deze gegevens wijzen op de grote uitdagingen waarvoor het Nederlandstalig onderwijs in Brussel staat en dwingen ons ons te bezinnen over te nemen beleidsmaatregelen.

Het Brussels Curriculum is geen initiatief van mij zelf. Het besluit ter zake van de Vlaamse Regering is weliswaar gepubliceerd op 23 september 2004, maar dateert van 14 juli 2004, de laatste vergaderdatum van vorige legislatuur, en werd overlegd en gefinaliseerd door mijn ambtsvoorganger. Aan de oorsprong ligt een netoverschrijdende consensus om meer bewegingsvrijheid te hebben. Het project dat loopt van 1 september 2004 tot 31 augustus 2007, wil inspelen op de hoofdstedelijke taalheterogeniteit en geldt enkel voor de A-stroom van de eerste graad gewoon secundair onderwijs. Bedoeling is om leerlingen die intrinsiek over het potentieel beschikken om met succes de A-stroom – die uitmondt in algemeen, technisch en kunstonderwijs – aan te vatten, maar die omwille van taalachterstanden voortijdig naar de B-stroom – die uitmondt in beroepssecundair onderwijs – zouden overstappen, in de A-stroom te behouden.

Zoals de vraagsteller aangeeft zijn er twee varianten. In de eerste variant blijft de eerste graad gespreid over twee jaar, maar met een versterkt aantal taaluren en aangepaste didactische werkvormen en gericht op zowel taalsterke als taalzwakke leerlingen. In de tweede variant wordt de eerste graad gespreid over drie jaar, eveneens met een versterkt taalonderwijs en een aangepaste onderwijsorganisatorische vormgeving. Een oriënteringsattest wordt pas na deze driejaarlijkse cyclus afgeleverd. Deze variant is nadrukkelijk gericht op leerlingen die over een onvoldoende taalvaardigheid beschikken om zonder problemen aan het reguliere curriculum te kunnen deelnemen.

Er is een tussentijds rapport van de taalinspectie. Daarnaast heeft de Vlaamse Gemeenschapscommissie met eigen middelen een evaluatieonderzoek besteld bij het Centrum voor Linguïstiek van de Vrije Universiteit Brussel. Voor mij is de evaluatie daarmee absoluut niet gedaan. Uw vraag komt in zekere zin voortijdig omdat ik bezig ben met een proces van evaluatie en discussie en dus nog geen stevige conclusies kan geven.

Op uw concrete vragen kan ik het volgende zeggen. In het totaal maken 11 van de 32 Nederlandstalige secundaire scholen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest gebruik van het besluit Brussels Curriculum. 9 scholen passen de eerste variant toe. Bij de start in 2004-2005 koos een school met een bepaalde groep leerlingen voor de tweede variant die de verlenging van de eerste graad A-stroom tot 3 jaar mogelijk maakt. In 2005-2006 startte een tweede school met deze variant. Alle 11 deelnemende scholen verwijzen naar het groeiende aantal anderstaligen en/of leerlingen met kansarmoede, als motivering voor hun deelname. Ze zoeken naar ruimte en ondersteuning om vernieuwende pedagogisch-didactische werkvormen uit te proberen. Ze hebben de perceptie dat dit wordt belemmerd door regelgeving.

In de tweede variant wordt de eerste graad A-stroom met een schooljaar verlengd. Samen met de vraagsteller stellen we vast dat het bereik van deze modaliteit zeer klein is. Slechts twee scholen maken er gebruik van. Een derde school geeft aan dat haar leerlingepubliek wel meer aansluit bij de doelgroep van de driejarige variant – leerlingen met een zeer uitgesproken taalachterstand – maar dat ze aarzelt hiervoor openlijk te kiezen uit vrees voor een afwijzende reactie van ouders. Hoewel de twee scholen de Brussels Curriculum-klassen respectievelijk de ‘topklas’ en de ‘accentklas’ noemen, is inderdaad de vrees aanwezig dat het intreden in deze variant een negatieve stigmatisering tot gevolg zou hebben.

Zoals in mijn inleidende bemerkingen vermeld, kent het Nederlandstalig secundair onderwijs in Brussel een diverse instroom van leerlingen. Het Nederlands is voor veel leerlingen niet de dominante omgevingstaal. Een groeiende groep leerlingen is anderstalig, steeds meer leerlingen combineren anderstaligheid met indicatoren van kansarmoede.

Voor Brussel moeten we de zaak echter nog ruimer bekijken. Zoals u reeds aangaf, houdt de onderwijsinspectie naar aanleiding van door hen doorgevoerde doorlichtingen mij regelmatig op de hoogte van de toestand in Brussel. In 2004-2005 en 2005-2006 werden alle Brusselse Nederlandstalige secundaire scholen doorgelicht. In 2007-2008 vinden de opvolgingsdoorlichtingen plaats. Ik heb hierover reeds een aantal gesprekken met de onderwijsinspectie achter de rug. Als gevolg hiervan heb ik tegen het voorjaar van 2007 een

grondig, synthetisch verslag gevraagd over de stand van zaken met betrekking tot het Nederlandstalig secundair onderwijs in Brussel. Het is de bedoeling dit verslag grondig te bespreken met de onderwijspartners, de scholengemeenschappen, de scholen, de begeleidingsdiensten en -structuren. Hierbij moet ook worden nagegaan of de gunstige maatregelen die de Vlaamse Gemeenschap specifiek voor Brussel heeft genomen, onder meer de zogenaamde Brusselnormen voor de omkadering inzake uren-leraar en de gunstigere GOK-coëfficiënten, wel leiden tot een resultaatgerichte inzet.

In dit verslag zal ook de evaluatie ten gronde van het tijdelijk project 'Brussels Curriculum' worden opgenomen en in een breder perspectief geplaatst. Na het overleg met de onderwijsparticipanten kan ik dan tijdig beslissen of dit project stopgezet, behouden of uitgebreid kan worden. In het Onderwijsdecreet XVI van 7 juli 2006 is er een artikel III.11 ingevoegd dat de Vlaamse Regering de mogelijkheid biedt om in bepaalde gebieden, en dus ook in Brussel, een experiment uit te werken dat de kenmerken van het 'Brussels Curriculum' heeft. Het is dus evenwel nog de vraag of we dat verder zullen implementeren of niet. Uiteraard zal ik na de consultatie van het onderwijsveld dit omvattende rapport ook aan deze commissie bezorgen en een aantal beleidsmaatregelen ter bespreking voorleggen.

De voorzitter: De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz: Ik dank de minister voor zijn antwoord. Ik wist nog niet dat er maar 11 van de 32 scholen op het aanbod zijn ingegaan. Ik was op de voorstelling van het project aanwezig. Alle schooldirecties waren er ook. Ik merkte er een zekere betrokkenheid, om niet te zeggen een zeker enthousiasme voor het project. Er moeten toch redenen zijn waarom ze niet allemaal meedoen? Ondertussen weten we dat ze bijna allemaal voor een van beide opties van dit programma in aanmerking komen. Ik heb alleszins begrip voor de wil om een grondige evaluatie uit te werken. Ik denk niet dat we met halve maatregelen mogen tevreden zijn. Ik denk dat in het voorjaar van 2007 een en ander duidelijker zal worden. Ten slotte ben ik blij dat we dezelfde bekommernis delen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Stern Demeulenaere tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de studiekeuzebegeleiding bij de overgang van secundair naar hoger onderwijs

De voorzitter: Mevrouw Demeulenaere heeft het woord.

Mevrouw Stern Demeulenaere: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, op 23 november vond het vijfde Ethische Forum plaats. Het thema van deze bijeenkomst van de Universitaire Stichting was de vrije toegang tot het hoger onderwijs. Een van de sprekers was Ides Nicaise van het Hoger Instituut voor de Arbeid. Hij herhaalde er zijn pleidooi voor de invoering van oriënteringsproeven of – zoals hij ze noemt – chrysostomosproeven.

Het uitgangspunt is duidelijk: veel te veel studenten in het hoger onderwijs zijn het slachtoffer van studievertraging of zelfs van drop-outs wegens een verkeerde studiekeuze bij de overgang van het secundair naar het hoger onderwijs. Objectieve en duidelijke informatieverstrekking kan aan dit probleem al veel verhelpen, maar dat is niet genoeg. Er is nood aan een degelijke studiekeuzebegeleiding in het secundair onderwijs, in samenwerking met de instellingen voor hoger onderwijs. Een verplichte, niet-bindende oriënteringsproef kan een heel belangrijk instrument zijn in die hele studiekeuzebegeleiding.

De idee komt oorspronkelijk van Geert Wels, die daarover aan de KULeuven een doctoraalscriptie maakte. Dat idee wordt nu door Ides Nicaise opnieuw onder de aandacht gebracht, maar ook de Vlaamse Vereniging van Studenten pleit al jaren voor oriënteringsproeven als onderdeel van een ruimer beleid van studiekeuzebegeleiding. Een oriënteringsproef geeft jongeren de mogelijkheid een objectief beeld te krijgen van hun interesses en capaciteiten, maar zet hen vooral aan om zelf na te denken over hun studiekeuze. Het is dus een instrument om de jongere te helpen om zelf een goed onderbouwde keuze te maken op basis van zo volledig mogelijke objectieve informatie.

In september 2002 werd door toenmalig minister van onderwijs Vanderpoorten in een dertigtal secundaire scholen in de regio Mechelen een pilootproject gestart. Dit zogenaamde SOHO-project werd opgezet in samenwerking met de Vlaamse Onderwijsraad en ondersteund dankzij een OBPWO-onderzoek. De doelstelling van het project is om de overgang van het secundair onderwijs naar het hoger onderwijs te optimaliseren via de versterking van de keuzebekwaamheid van de leerlingen. Daarom worden met het CLB, de pedagogische begeleidingsdiensten en de ouders studie- en beroepskeuzetrajecten en -begeleiding op maat van de leerlingen uitgewerkt. Zo wil men de resultaten van dit project consolideren en omzetten in een omvattend beleid van studiekeuzebegeleiding voor alle scholen. In afwachting hiervan werd de discussie over het al dan niet invoeren van een oriënteringsproef dan ook opgeschort.

Het SOHO-project werd vorig schooljaar afgerond. In de beleidsbrief Onderwijs 2005-2006 staat een conso-

lidatie van de resultaten in de proefzone aangekondigd. Verder wil de minister samen met het onderwijsveld zoeken naar mogelijkheden om de studiekeuzebegeleiding in het onderwijs te versterken. Naar aanleiding van deze bepaling in de beleidsbrief had ik u graag de volgende vragen gesteld. Is er al een evaluatie van het proefproject gebeurd? Werden de resultaten in de proefzone geconsolideerd? Zijn er al stappen ondernomen om een omvattend beleid voor studiekeuzebegeleiding uit te tekenen? Wat doet u met de discussie over het al dan niet inrichten van een oriënteringsproef? Is het OBPWO-onderzoek dat aan het proefproject is gekoppeld intussen afgerond? Zo ja, wat zijn de bevindingen? Zo nee, wanneer mogen we ze verwachten?

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ik vraag me vooral af of het rapport publiek zal worden gemaakt. Het lijkt me belangrijk dat we de resultaten van de evaluatie kennen. Ik heb ook een bijkomende vraag: kunnen we conclusies trekken uit de resultaten van de evaluatie van het SOHO-project over studiekeuzebegeleiding in het algemeen, en niet alleen over de overstap van het secundair naar het hoger onderwijs?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, geachte collega's, ik zal eerst ingaan op de concrete vragen over het SOHO-project en het OBPWO-onderzoek dat parallel daarmee is opgezet. Vervolgens zal ik in meer algemene zin antwoorden op de vraag over de oriënteringsproef.

De activiteiten van het proefproject zelf zijn inderdaad afgerond, maar het wetenschappelijk onderzoek loopt nog. Het behoort immers tot de opdracht van de onderzoekers om de leerlingen uit de proefzone ook in hun eerste jaar in het hoger onderwijs te volgen en de bevindingen daarover in de analyse te betrekken. Voor één groep is dat al gebeurd; een tweede groep is pas dit academiejaar overgestapt naar het eerste jaar van het hoger onderwijs. Voor die groep loopt de gegevensverzameling uiteraard nog.

Tegelijk vindt vandaag ook nog de verwerking plaats van de bevraging van leraars, directies, CLB-medewerkers en SOHO-coördinatoren die tijdens het voorbije schooljaar is gebeurd. In die bevraging wordt gepeild naar de rol van die actoren in de keuzebegeleiding en hun houding tegenover de verschillende keuzebegeleidingsactiviteiten waarvan er een aantal in de loop van het proefproject zijn ontwikkeld of ingevoerd. Het onderzoek zal ons toelaten om op verschillende vlakken een vergelijking te maken tussen de eind- en de beginfa-

se. Die vergelijkingen moeten toelaten om wetenschappelijk onderbouwde conclusies te trekken.

U zult dan ook begrijpen dat ik liever nog even de afronding van die laatste onderzoeksfase en die vergelijking afwacht. Die is gepland voor de tweede helft van 2007. Eens het zo ver is, moet daar uiteraard uitvoerig over worden gecommuniceerd en wil ik de opgebouwde ervaringsdeskundigheid en expertise in de proefscholen volop valoriseren. Ik plan daartoe in eerste instantie een afrondend colloquium met de projectpartners, en vervolgens een 'Vlaanderenbrede' studiedag.

De terugblik op het SOHO-project is dan meteen ook een vooruitblik op wat nog komen moet. We zullen in elk geval verder werken aan de verhoging van de aandacht van scholen voor de studieoriëntering en studiekeuzebegeleiding in de loop van het secundair onderwijs. Ik erken dat de begeleiding en ondersteuning van de keuzes van jongeren bij de overgang van secundair onderwijs naar hoger onderwijs of naar de arbeidsmarkt moet worden geoptimaliseerd. Als het wetenschappelijk onderzoek over het SOHO-project is afgerond, kunnen we bijvoorbeeld goede modellen van studiekeuzedossiers ter beschikking stellen van de secundaire scholen. Het studiekeuzedossier is een hulpmiddel om een goede keuze te maken. In het SOHO-project zijn al verschillende vormen van studiekeuzedossiers gebruikt. In mijn plannen met de competentieagenda bekijken we ook de band tussen studiekeuzebegeleiding en loopbaanadvies en -begeleiding. Ik zal hierover nu niet uitweiden.

Dat brengt mij bij uw algemenere vraag over de oriënterings- of chrysostomosproef, zoals Geert Wels en Piet Janssen die genoemd hebben. Deze commissie heeft dit onderwerp al een aantal keren besproken. Het uitgangspunt is duidelijk: veel te veel jongeren maken een foute studiekeuze bij de overgang van het secundair naar het hoger onderwijs, met alle gevolgen. Vraag is dan of een oriënteringsproef het probleem wezenlijk kan aanpakken of niet. A priori wil ik dit niet uitsluiten. Ik ben op zich niet fundamenteel gekant tegen de idee van een oriënteringsproef. Maar ik voeg daar meteen aan toe dat ik wel degelijk een aantal twijfels heb. Want uiteraard hoopt iedereen dat zo'n proef een voldoende hoge predictieve waarde zal hebben om vele mislukkingen in het eerste jaar van het hoger onderwijs te vermijden, terwijl ik toch betwijfel of zo'n proef die hoge verwachtingen in voldoende mate zal kunnen inlossen.

Ik ervaar in dat verband een kloof tussen de onderzoeksresultaten en -conclusies van Geert Wels zelf en het bredere verwachtingspatroon. Ik verwijs dan naar passages waarin hij bijvoorbeeld stelt dat "de proef in grote mate dezelfde informatie oplevert als de adviezen van de klassenraad en de behaalde schoolcijfers". Dat

staat op bladzijde 190 van het proefschrift. Geert Wels stelt zelf dat de oriënteringsproef duidelijk meer predictieve waarde heeft voor het universitaire onderwijs dan voor het hogescholeonderwijs. Tegelijk stelt hij vast dat de proef minder geschikt is voor TSO-leerlingen. Kunnen we dan nog wel van een algemene proef spreken? Vergeten we ook niet dat de proef peilt naar cognitieve vaardigheden, terwijl een succesvolle studieloopbaan van heel wat meer factoren afhangt?

Moet zo'n proef worden verplicht? Een vrijwillige proef bereikt wellicht vooral de leerlingen die bewust met hun studiekeuze bezig zijn. Een verplichte proef bereikt uiteraard alle leerlingen, maar dan kan men de vraag stellen in welke mate zij allen even sterk gemotiveerd zullen zijn om ernstig aan de proef deel te nemen en of de resultaten altijd evenveel waarde zullen hebben.

Dit zijn maar enkele van de vragen en nuances die ik wil vermelden. Ik zeg dit niet om het onderzoek van Geert Wels of de idee an sich in een slecht daglicht te stellen. Ik wil wel duidelijk stellen dat zo'n oriënteringsproef niet als een *deus ex machina* beschouwd mag worden; een instrument dat ervoor zal zorgen dat de slaagcijfers in het hoger onderwijs plots spectaculair zal doen stijgen. Geert Wels maakt die fout niet, dat wil ik nadrukkelijk bevestigen. Maar ik heb het gevoel dat vele anderen dat nochtans wel verwachten.

De fixatie van sommigen op de proef dreigt ook de aandacht weg te nemen van het ruimere studiekeuzeproces. Studiekeuze is geen momentopname; een te sterke focus op een concrete proef met een helder resultaat in de vorm van een cijfer of een advies houdt een risico in. Evenmin is het denkbeeldig dat het pleidooi voor een niet-bindende oriënteringsproef verglijdt naar een pleidooi voor een bindende oriëntering of zelfs een veralgemeende toelatingsproef voor het hoger onderwijs. De uiteenzetting van Ides Nicaise op het Ethisch Forum was in de eerste plaats een pleidooi tegen toelatingsproeven, die hij weinig efficiënt en onrechtvaardig vindt en die hij zou willen vervangen door een chrysostomosproef. Daarbij vergat hij niet op te merken dat "neither option will prevent drop-out altogether"! Geen van beide opties lost dus ons probleem op.

Ik ben er niet van overtuigd dat de overheid een oriënterende proef moet ter beschikking stellen. Maar wat mij betreft, mag de discussie gerust worden gevoerd. De resultaten van het SOHO-project en het flankerende OBPWO-onderzoek kunnen daartoe wellicht een goede vertrekbasis vormen.

De voorzitter: Mevrouw Demeulenaere heeft het woord.

Mevrouw Stern Demeulenaere: We willen er niet op aandringen dat die oriënteringsproef slechts over één

jaar loopt. Men zou die kunnen spreiden over de laatste drie of vier jaren, zodat een algemener beeld ontstaat, en dat zal de studiekeuzebegeleiding helpen. U zegt ook dat u niet wil verplichten omdat een verplichting de motivatie van de leerlingen negatief zou kunnen beïnvloeden. Een niet-bindende proef laat immers de studenten nog altijd vrij om te kiezen. Ik heb zelf een achttienjarig kind, en ik weet wel zeker dat ze niet meedoen als je hen niet verplicht om dat te doen – ook al zijn ze erg gemotiveerd om verder te studeren.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Ik ben tevreden met uw antwoord. Ik geloof zelf niet in een chrysostomosproef die eenmalig wordt afgenomen. Een studiekeuzebegeleiding bestaat uit verschillende onderdelen waarvan een proef één element is. We mogen ook niet vergeten dat leerlingen in de loop van een schooljaar verschillende toetsen afleggen die toch ook een goed beeld verschaffen van de capaciteiten van de leerlingen. We mogen ons dus niet fixeren op één proef die als allesbepalend zou kunnen worden opgevat.

We moeten voorzichtig zijn. We mogen niet teruggaan naar de tijd dat PMS-centra een test afnamen en dan een advies gaven. De ontwikkelingen sindsdien, met de CLB's, zijn positief. Daar moeten we niet van afstappen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
